

HOTĂRÎRE Nr. 1112
din 06.12.2010
**pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare de organizare a
controlului specific oficial al produselor alimentare de origine
animală**

Publicat : 17.12.2010 în Monitorul Oficial Nr. 247-251 art Nr : 1235 Data intrării în vigoare : 17.12.2011

MODIFICAT

[HG51 din 16.01.13, MO15-17/22.01.13 art.89](#)

În conformitate cu prevederile Legii nr. 221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-54, art. 153), cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr. 78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 83-87, art. 431), precum și în vederea prevenirii, eliminării sau reducerii riscurilor la niveluri acceptabile pentru sănătatea publică, sănătatea și bunăstarea animalelor, garantarea de practici echitabile în omețul cu produse de origine animală și protecția drepturilor consumatorilor, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Norma sanitar-veterinară de organizare a controlului specific oficial al produselor alimentare de origine animală (se anexează).

1. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va controla modul de executare a prevederilor prezentei hotărâri și va întreprinde măsurile ce se impun, conform limitelor de competență legale.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare după 12 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 1112. Chișinău, 6 decembrie 2010.

Aprobată
prin Hotărârea Guvernului nr.1112
din 6 decembrie 2010

**NORMA SANITAR-VETERINARĂ
de organizare a controlului specific oficial al produselor
alimentare de origine animală**

Prevederile prezentei Norme sînt armonizate cu prevederile Regulamentului (CE) nr.854/2004/CE din 29 aprilie 2004 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene privind normele specifice de organizare a controalelor oficiale privind produsele de origine animală destinate consumului uman (Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, nr. L 139, pag. 83 din 25 iunie 2004), modificat prin Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 29 aprilie 2004 (J.O. al CE, L 191, pag. 1 din 28 mai 2004), Regulamentul (CE) nr. 2074/2005 al Comisiei Europene din 5 decembrie 2005 (J.O. al CE, L 338, pag. 27 din 22 decembrie 2005), Regulamentul (CE) nr. 2076/2005 al Comisiei Europene din 5 decembrie 2005 (J.O. al CE, L 338, pag. 83 din 22 decembrie 2005), Regulamentul (CE) nr. 1663/2006 al Comisiei Europene din 6 noiembrie 2006 (J.O. al CE, L 320, pag. 11 din 18 noiembrie 2006), Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 al Consiliului Uniunii Europene din 20 noiembrie 2006 (J.O. al CE, L 363, pag. 1 din 20 decembrie 2006), Regulamentul (CE) nr. 1021/2008 al Comisiei Europene din 17 octombrie 2008 (J.O. al CE, L 277, pag. 15 din 18 octombrie 2008), Regulamentul (CE) nr. 219/2009 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 11 martie 2009 (J.O. al CE, L 87, pag. 109 din 31 martie 2009).

**Capitolul I
Dispoziții generale**

1. Norma sanitar-veterinară de organizare a controlului specific oficial al produselor alimentare de origine animală (în continuare – Normă sanitar-veterinară) stabilește modul de organizare și efectuare a controlului oficial al produselor alimentare de origine animală (în continuare – agenți economici) și de verificare a conformității cu cerințele față de hrana pentru animale și produsele alimentare de origine animală, sănătatea și bunăstarea animală la agenții economici cu activitate în domeniul alimentar.

2. Prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare se aplică fără a se aduce atingere responsabilității primare a agenților economici cu activitate în domeniul produselor alimentare de origine animală, stipulate în Legea nr. 78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare, precum și răspunderii civile sau penale ce rezidă din nerespectarea obligațiilor acestora.

3. În sensul prezentelor Norme sanitar-veterinare, noțiunile de bază utilizate au următoarele semnificații:

marcă de sănătate – marcă ce indică faptul că, la aplicarea ei, au fost efectuate controale oficiale, în conformitate cu prezentele Norme;

materiale cu riscuri specifice – materialele specificate în Regulile de control și supraveghere a unor encefalopatii spongiforme transmisibile, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1081 din 22 septembrie 2008;

HACCP- analiza riscurilor în punctele critice de control.

Capitolul II

Controlul oficial al cărnii proaspete și importul de moluște bivalve vii, echinoderme vii, tunicate vii și gasteropode marine vii

Secțiunea 1

Controlul oficial al cărnii proaspete

4. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare – Agenția):

[Pct.4 modificat prin HG51 din 16.01.13, MO15-17/22.01.13 art.89]

a) organizează efectuarea controlului oficial al cărnii proaspete, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare;

b) trebuie să se asigure că dispune de personal oficial suficient pentru a efectua controlul oficial cu frecvența specificată în prezenta Normă sanitar-veterinară;

c) în baza analizei riscului, evaluează și stabilește numărul de personal instruit necesar ce trebuie să fie prezent pe linia de sacrificare în orice abator;

d) poate permite personalului care activează în abator să efectueze, sub supravegherea medicului veterinar de liberă practică împuternicit, anumite obligațiuni specifice de control oficial la producerea cărnii de pasăre și de animale lagomorfe, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare;

e) trebuie să se asigure că personalul care îndeplinește obligațiuni de control este calificat, are instruirea respectivă, acționează independent de personalul de producție, raportează orice neregulă medicului veterinar de liberă practică împuternicit;

f) poate să permită personalului care activează în abator să îndeplinească obligațiuni specifice de prelevare și testare a probelor, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare;

g) trebuie să se asigure că medicii veterinari de liberă practică împuterniciți și tehnicienii veterinari sînt calificați și au instruirea respectivă, prevăzută în prezenta Normă sanitar-veterinară.

5. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit de Agenție:

a) efectuează inspecții în abatoarele, unitățile de manipulare a vînatului și în unitățile de tranșare ce plasează pe piață carnea proaspătă, autorizate sanitar-veterinar, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare;

b) efectuează marcarea carcaselor de ongulate domestice, vînat de fermă, mamifere, altele

decît animale lagomorfe, vînat sălbatic mare, precum și semicarcaselor, sferturilor și a părților obținute prin tranșarea semicarcaselor în trei părți compacte în abatoarele și întreprinderile de manipulare a vînatului, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare;

c) aplică personal sau sub responsabilitatea personală mărcile de sănătate numai în cazul în care nu a identificat nereguli ce ar face carnea improprie pentru consum uman;

d) după efectuarea controlului ia măsurile corespunzătoare, stipulate în prezenta Normă sanitar-veterinară.

6. Tehnicienii veterinari pot să asiste, ca parte a unei echipe independente, medicul veterinar de liberă practică împuternicit pe durata controlului oficial, efectuat în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare.

Secțiunea 2

Importul de moluște bivalve vii, echinoderme vii, tunicate vii și gasteropode marine vii

7. Moluștele bivalve vii, echinodermele vii, tunicatele vii și gasteropodele marine vii trebuie să provină din zone de producție ale țărilor, incluse în listele unităților care:

a) prelucrează produse de origine animală pentru care în Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010 nu sînt stabilite nici o cerință;

b) se ocupă în exclusivitate cu activități de producție primară;

c) se ocupă în exclusivitate cu operațiuni de transport;

d) efectuează exclusiv depozitarea produselor de origine animală care nu necesită o reglementare a temperaturii.

8. Agenția:

1) va întocmi și actualiza listele prevăzute la pct. 7 al prezentei Norme sanitar-veterinare, luînd în considerare garanțiile pe care le oferă autoritatea competentă a țării exportatoare în ceea ce privește conformitatea cu cerințele față de clasificarea și controlul zonelor de producție, stipulate în prezenta Normă sanitar-veterinară;

2) înainte de întocmirea listelor, va efectua o inspecție la fața locului, cu excepția cazului în care:

a) riscul determinat nu justifică necesitatea acesteia;

b) țara exportatoare oferă garanțiile solicitate.

Secțiunea 3

Certificatul sanitar-veterinar de însoțire

9. Loturile de produse de origine animală admise pentru import trebuie să fie însoțite de un certificat sanitar-veterinar:

1) semnat de către un reprezentant al autorității competente din țara de expediție și să aibă o ștampilă oficială, iar în cazul în care este alcătuit din mai multe file această cerință se referă la fiecare pagină;

2) redactat în limba oficială a țării importatoare sau în limba engleză însoțită de o traducere autenticată în limba oficială a țării importatoare;

3) în original, la intrare pe teritoriul țării importatoare;

4) constituit din:

a) o filă de hîrtie unică; sau

b) două sau mai multe pagini care fac parte dintr-o filă de hîrtie unică și indivizibilă; sau

c) o secvență de pagini numerotate pentru a indica că prezintă o pagină specifică a unei secvențe finite;

5) cu un număr de identificare unic, iar în cazul în care este constituit dintr-o secvență de pagini, fiecare pagină trebuie să indice acest număr;

6) eliberat înainte ca lotul la care se referă să înceteze a fi supus controlului autorității competente din țara de expediție;

7) ce confirmă că produsele de origine animală corespund:

a) cerințelor specificate în Regulile generale de igienă a produselor alimentare, aprobate prin

Hotărîrea Guvernului nr. 412 din 25 mai 2010;

b) condițiilor specifice pentru import.

10. Certificatul sanitar-veterinar poate include detaliile, prevăzute de alte dispoziții privind sănătatea publică și animală.

Capitolul III

Controlul cărnii proaspete

Secțiunea 1

Obligațiunile medicului veterinar oficial

11. În timpul contolului bunelor practici de igienă medicul veterinar oficial verifică:

1) dacă agenții economici aplică în mod continuu și adecvat proceduri privind cel puțin:

a) controlul informațiilor referitoare la circuitul alimentar;

b) proiectarea și întreținerea spațiilor și echipamentelor;

c) igiena preoperațională, operațională și postoperațională;

d) igiena personală;

e) instruirea privind procedurile de lucru și de igienă;

f) controlul dăunătorilor – rozătoarelor;

g) controlul calității apei;

h) controlul temperaturii;

i) controlul intrării și ieșirii produselor alimentare din întreprindere, precum și a documentelor însoțitoare;

2) conformarea permanentă cu procedurile proprii ale agenților economici la colectarea, transportarea, depozitarea, manipularea, prelucrarea și utilizarea sau distrugerea subproduselor de origine animală, inclusiv a materialelor de risc specific - operațiuni de care este responsabil agentul economic;

3) aplicarea, în mod continuu și adecvat, a procedurilor bazate pe HACCP de către agenții, precum și respectarea prevederilor Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010 referitoare la:

a) conformarea produselor de origine animală cu Regulile privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 221 din 16 martie 2009;

b) conformarea produselor de origine animală cu cerințele privind reziduurile, contaminanții și substanțele interzise;

c) lipsa riscurilor de natură fizică, cum ar fi corpurile străine în produsele de origine animală.

12. Pe lângă cerințele generale față de inspecția ante-mortem, efectuată de către medicul veterinar de liberă practică împuternicit, în scopul depistării semnelor care ar compromite protecția și bunăstarea animalelor sau a unei stări ce ar putea să afecteze în mod nefavorabil sănătatea animalelor ori sănătatea umană, în special detectării zoonozelor și bolilor menționate în lista A sau, după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii (Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor), trebuie să se asigure că procedurile agenților economici oferă garanții, precum că carnea:

a) nu prezintă modificări morfopatologice și organoleptice;

b) nu este contaminată cu fecale sau alți contaminanți;

c) nu conține materiale cu riscuri specificate.

Secțiunea 2

Obligațiunile medicului veterinar de liberă practică împuternicit privind inspecția la abator

13. În cadrul inspecției, medicul veterinar de liberă practică împuternicit:

1) ține cont de rezultatele activităților de control, efectuate în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare și, în funcție de rezultatele de control, va stabili obiectivele inspecției;

2) ține cont de certificatele sanitar-veterinare ce însoțesc animalele și de orice declarații făcute de către medicii veterinari care efectuează controlul la nivelul producției primare;

3) la efectuarea inspecției ante- și post-mortem:

- a) verifică și analizează informațiile relevante referitoare la circuitul alimentar, obținute din înregistrările exploatației de origine a animalelor destinate tăierii;
- b) ține cont de rezultatele documentate ale acestor verificări și analize;
- c) ia în considerare, în cazul în care animalele sînt clar identificate, toate activitățile agenților economici ce oferă garanții privind siguranța alimentară, inclusiv de revizuire a procedurilor bazate pe HACCP și de luare a măsurilor suplimentare documentate ce includ implementarea sistemelor integrate, sistemelor private de control, procedurilor de certificare independentă;
- 4) efectuează inspecția ante-mortem a tuturor animalelor înainte de tăiere, în decurs de 24 de ore de la sosirea animalelor la abator și cu cel mult 24 de ore înainte de sacrificare, în scopul depistării la animalul respectiv prezența:
  - a) semnelor care ar compromite protecția și bunăstarea animalelor;
  - b) stării ce ar putea afecta, în mod nefavorabil, sănătatea animalelor ori sănătatea umană, atrăgînd o atenție deosebită zoonozelor și bolilor menționate în lista A sau, după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii (Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor);
- 5) pe lângă inspecția ante-mortem de rutină, efectuează o inspecție clinică a tuturor animalelor separate de către agentul economic sau tehnicianul veterinar;
- 6) examinează declarația ce însoțește carcasa animalului, eliberată de medicul veterinar de liberă practică împuternicit sau de persoana instruită, în conformitate cu Regulile specifice de igienă a produselor de origine animală, în cazul sacrificării forțate în afara abatorului și în cazul animalelor sălbatice vîinate, livrate abatorului sau întreprinderii de manipulare a vînatului;
- 7) în cazul în care inspecția ante-mortem este efectuată în exploatația de proveniență în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare, efectuează numai inspecția ante-mortem de necesitate;
- 8) verifică conformitatea cu cerințele privind protecția și bunăstarea animalelor, în special în timpul tăierii și uciderii, precum și în timpul transportării;
- 9) după sacrificare, efectuează, fără întârziere, inspecția post-mortem a carcaselor și organelor în scopul stabilirii diagnosticului final prin:
  - a) examinarea tuturor suprafețelor externe cu manipularea minimă a carcasei și a organelor sau utilizarea comodităților tehnice speciale;
  - b) acordarea atenției deosebite detectării zoonozelor și bolilor menționate în lista A, și după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii;
- 10) efectuează examinări suplimentare, în caz de necesitate, prin palparea și incizia unor părți ale carcasei și ale organelor, precum și teste de laborator în scopul stabilirii diagnosticului definitiv și detectării:
  - a) prezenței unor boli la animale;
  - b) prezenței unor reziduuri sau contaminanți ce depășesc limitele stabilite pentru substanțele respective;
  - c) neconformității cu criteriile microbiologice;
  - d) altor factori, conform cărora carnea poate fi declarată improprie pentru consum uman sau necesită a fi pusă sub interdicția veterinară, în special în cazul animalelor sacrificate forțat;
- 11) solicită, înainte efectuării inspecției post-mortem, secționarea longitudinală în semicarcase, de-a lungul coloanei vertebrale și, în caz de necesitate, a oricărui cap de solipede domestice, de animale din specia bovină cu vîrsta mai mare de 6 luni și de porcine domestice, cu vîrsta de peste 4 săptămîni, cu excepția cazurilor autorizate de Agenție, pentru a se ține cont de anumite deprinderi nutriționale, de evoluții tehnologice sau de situații sanitare specifice;
- 12) ia măsuri preventive pentru reducerea la minimum a riscului de contaminare a cărnii prin palpate, tranșare sau incizare;
- 13) în cazul sacrificării forțate, carcasa va fi examinată post-mortem, cît mai curînd posibil, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare, înainte distribuirii pentru consum uman;
- 14) verifică îndepărtarea, separarea și, în caz de necesitate, marcarea materialelor cu riscuri specifice și altor subproduse de origine animală, pentru a se asigura că agentul economic ia toate

măsurile necesare privind evitarea contaminării cărnii prin intermediul materialelor cu riscuri specifice în timpul tăierii, inclusiv asomării și pentru îndepărtarea acestora;

15) trebuie să se asigure că prelevarea probelor, identificarea, manipularea și expedierea probelor la laboratorul respectiv se efectuează în modul corespunzător programului de:

- a) monitorizare și control al zoonozelor și al agenților zoonotici;
  - b) testare specifică de laborator pentru diagnosticul encefalopatiilor spongiforme transmisibile;
  - c) detectare a unor substanțe sau produse neautorizate și de control al substanțelor incluse în cadrul planurilor naționale pentru reziduuri;
  - d) detectare a bolilor menționate în lista A și, după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii;
- 16) trebuie să se asigure că este efectuată orice altă testare de laborator considerată necesară.
14. Viteza liniei de tăiere și numărul personalului de inspecție prezent la linia de tăiere trebuie stabilite astfel încât să permită o inspecție adecvată.

Secțiunea 3

Marcarea de sănătate

15. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit:

- 1) trebuie să supravegheze, în mod obligatoriu, marcarea de sănătate și mărcile utilizate;
- 2) trebuie să se asigure, în special, că marca de sănătate se aplică:
  - a) numai animalelor (ungulate domestice, mamifere vînat de fermă, altele decît animale lagomorfe și vînat sălbatic mare) care au fost supuse inspecției ante-mortem și post-mortem, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare și nu există motive pentru a se declara carnea improprie pentru consum uman;
  - b) pe suprafața externă a carcasei, prin ștampilare cu tuș sau cu foc, iar dacă carcasele sînt parcelate în semicarcase, sferturi sau trei părți – pe fiecare parte este aplicată o marcă de sănătate;
- 3) poate aplica marca de sănătate înaintea obținerii rezultatelor examenului, în cazul în care este convins că plasarea pe piață a cărnii se va realiza numai dacă rezultatele respective sînt satisfăcătoare.

16. Marca de sănătate trebuie să fie de formă ovală, de cel puțin 6,5 cm lățime și 4,5 cm înălțime, și să poarte următoarele informații scrise cu caractere lizibile:

- a) denumirea țării în care este localizată întreprinderea, care poate fi scrisă cu litere mari sau ca în codul ISO al țării, alcătuit din două litere;
- b) numărul de autorizare al abatorului.

Marca de sănătate poate să includă, de asemenea, o indicație privind medicul veterinar oficial care a efectuat inspecția cărnii.

17. Literele trebuie să aibă o înălțime de cel puțin 0,8 cm, iar cifrele – de cel puțin 1 cm.

Dimensiunile și caracterele mărcii pot fi reduse pentru marcarea mieilor, a iezilor și a purceilor de lapte.

18. Coloranții utilizați pentru marcarea de sănătate trebuie să fie avizați sanitar, în conformitate cu cerințele față de aditivii alimentari.

19. Carnea provenită de la animalele sacrificate de urgență în afara abatorului trebuie marcată cu aplicarea unei mărci speciale de sănătate, care să nu poată fi confundată nici cu marca de sănătate prevăzută de prezenta secțiune și nici cu marca de identificare prevăzută în Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.435 din 28 mai 2010.

20. Carnea de vînat sălbatic neajupuit poate fi marcată cu aplicarea unei mărci de sănătate numai în cazul în care, după jupuire într-o întreprindere de manipulare a vînatului a fost supusă inspecției post-mortem și a fost declarată proprie pentru consum uman.

21. Prevederile prezentei secțiuni se aplică fără a se aduce atingere regulilor referitoare la marcarea de sănătate a animalelor.

Capitolul IV
Măsurile ce urmează după efectuarea controlului
Secțiunea 1

Comunicarea rezultatelor inspecției

22. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit trebuie:

- a) să înregistreze și să evalueze rezultatele inspecției;
  - b) să informeze agentul economic despre rezultatele inspecțiilor, dacă acestea relevă prezența oricărei boli sau îmbolnăviri a animalelor ce ar putea afecta sănătatea publică ori sănătatea animalelor sau ar putea compromite protecția și bunăstarea animalelor;
  - c) să informeze agentul economic, responsabil de exploatarea supravegheată (cu condiția ca astfel de informații să nu aducă atingere procedurilor legale ulterioare) și, în caz de necesitate, subdiviziunea teritorială a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor respectivă (în continuare - autoritatea competentă) responsabilă de supravegherea exploatarea de origine sau a zonei de vânătoare, dacă problema este identificată în timpul producției primare;
[Pct.22 lit.c) modificată prin HG51 din 16.01.13, MO15-17/22.01.13 art.89]
  - d) să informeze autoritatea competentă a țării exportatoare despre inspecția animalelor crescute într-o țară cu care Republica Moldova are încheiate acorduri comerciale;
  - e) să informeze imediat Agenția și, în comun, ia toate măsurile de precauție necesare pentru prevenirea posibilei răspândiri a agentului infecțios în timpul efectuării inspecției ante-mortem ori post-mortem sau oricărei activități, în cazul în care identifică prezența unui agent infecțios inclus în lista A sau, după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii.
23. Rezultatele inspecțiilor și testelor trebuie incluse în baza de date relevante.

Secțiunea 2

Decizii privind informațiile referitoare la circuitul alimentar

24. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit:

- 1) este obligat să verifice ca animalele să fie sacrificate numai în cazul în care agentului economic din abator i s-au furnizat informații relevante controlate referitoare la circuitul alimentar;
- 2) poate să permită sacrificarea animalelor în abator în lipsa informației relevante referitoare la circuitul alimentar, depozitând separat de cealaltă carne carcapsele și organele obținute pînă la primirea informației relevante pentru luarea deciziei finale privind admiterea carcapsei pentru consum uman;
- 3) în cazul lipsei informației relevante cu referire la circuitul alimentar în decurs de 24 de ore de la sosirea animalului la abator:
  - a) declară improprie pentru consum uman toată carnea provenită de la animalul respectiv;
  - b) impune efectuarea sacrificării separate de alte animale a animalelor netăiate;
  - 4) impune sacrificarea separată de alte animale, în conformitate cu cerințele sanitar-veterinare specifice corespunzătoare, a animalelor deja sosite la abator și le declară improprie pentru consum uman și, în funcție de necesitate, ia măsurile de precauție pentru protecția sănătății publice și a sănătății animalelor, în cazul în care înregistrările, documentația sau alte informații însoțitoare indică faptul că:
    - a) animalele provin dintr-o exploatare sau dintr-o zonă supusă unei restricții de mișcare ori altor restricții din motive de sănătate publică sau a animalelor;
    - b) nu au fost respectate regulile privind utilizarea produselor medicinale de uz veterinar;
    - c) este prezentă orice altă maladie ce ar putea afecta în mod nefavorabil sănătatea publică sau animală.

25. Agenția trebuie să ia măsuri împotriva agentului economic care răspunde de exploatarea de proveniență a animalelor sau persoana implicată, în special, efectuează controale suplimentare, ori de câte ori este necesar, în cazul:

- a) lipsei informației relevante cu referire la circuitul alimentar;
- b) necorespunderii înregistrărilor, documentației sau altor informații însoțitoare cu situația reală în exploatarea de proveniență ori cu statusul real al animalelor;

c) inducerii în eroare, în mod deliberat, a medicului veterinar de liberă practică împuternicit.

26. Agentul economic sau persoana implicată, responsabilă de exploatarea de proveniență a animalelor suportă cheltuielile aferente pentru efectuarea controalelor suplimentare.

Secțiunea 3

Decizii privind animalele vii

27. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit verifică dacă agentul economic din sectorul alimentar respectă obligațiile în conformitate cu Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010 pentru:

a) a oferi garanții că animalele acceptate la sacrificare pentru consumul uman sînt identificate corect;

b) a se asigura că animalele a căror identitate nu este verificabilă au fost sacrificate separat și declarate improprii pentru consumul uman;

c) a stabili necesitatea efectuării controalelor suplimentare în exploatarea de proveniență;

d) a oferi garanții că animalele cu afecțiuni ale pielii sau modificări ale învelișului cutanat, ce reprezintă un risc inacceptabil pentru contaminarea cărnii în timpul sacrificării nu sînt sacrificate pentru consumul uman, cu excepția cazului în care acestea sînt curățate în prealabil.

28. Caii pot fi supuși sacrificării de urgență într-un abator sau în afara acestuia în lipsa informațiilor referitoare la identitatea acestora, însă aceste informații trebuie prezentate înainte de a declara carcasa proprie pentru consum uman.

29. Se interzice sacrificarea pentru consum uman a animalelor afectate de o boală care poate fi transmisă animalelor ori oamenilor prin manipulare sau consum de carne și animalelor cu semne clinice de boală sistemică ori de emaciere.

Astfel de animale se sacrifică separat, în condiții în care se exclude contaminarea altor animale sau carcase și se declară improprii pentru consum uman.

30. Se amîna sacrificarea animalelor suspecte de boală sau bolnave ce pot afecta în mod nefavorabil sănătatea oamenilor ori a animalelor pînă la stabilirea diagnosticului printr-un examen ante-mortem detaliat.

Inspecția post-mortem poate include, de asemenea, prelevarea de probe și examinări de laborator.

În caz de necesitate, animalele vor fi sacrificate separat sau la sfîrșitul zilei de lucru, luîndu-se toate măsurile de precauție pentru evitarea contaminării altei cărnii existente în același spațiu.

31. Animalele care ar putea conține reziduuri de produse medicinale de uz veterinar peste limitele admisibile sau reziduuri de substanțe interzise trebuie să fie tratate în conformitate cu cerințele sanitar-veterinare privind supravegherea și controlul unor substanțe și a reziduurilor acestora la animalele vii și în produsele obținute de la aceste animale.

32. În scopul reducerii la minimum a contaminării animalelor și produselor obținute de la acestea, animalele din cadrul unei scheme specifice pentru eradicarea sau controlul unei anumite boli (bruceloza, tuberculoza ori a agenților zoonotici, cum ar fi Salmonella) trebuie tratate și sacrificate în condiții stabilite de Agenție.

33. Ca regulă generală, animalele prezente pentru sacrificare într-un abator se sacrifică în acesta.

În cazuri excepționale, cum ar fi o defecțiune gravă a echipamentului de sacrificare, medicul veterinar de liberă practică împuternicit poate permite transportarea animalelor la un alt abator.

Secțiunea 4

Decizii privind protecția și bunăstarea animalelor

34. În cazul nerespectării regulilor privind protecția animalelor în momentul sacrificării sau uciderii și transportării, medicul veterinar de liberă practică împuternicit:

a) urmărește ca agentul economic să ia imediat măsurile corective și de prevenire a recidivării;

b) abordează proporțional și progresiv, în funcție de natura și gravitatea problemei, aplicarea măsurilor corespunzătoare, pornind de la elaborarea de instrucțiuni pînă la diminuarea sau stoparea producției;

c) informează, după caz, autoritățile competente despre încălcările regulilor de protecție și bunăstare animală.

35. Dacă în cadrul controalelor privind protecția și bunăstarea animalelor se depistează neconformarea cu regulile de protecție a animalelor, tehnicianul veterinar informează imediat medicul veterinar de liberă practică împuternicit și, în cazuri de urgență, ia măsurile necesare, în conformitate cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare, pînă la sosirea medicului veterinar de liberă practică împuternicit.

Secțiunea 5

Decizii privind carnea

36. Carnea urmează a fi declarată improprie pentru consum uman, în cazul în care:

a) provine de la animale care nu au fost supuse inspecției ante-mortem, cu excepția animalelor sălbatice vîinate;

b) provine de la animale ale căror organe comestibile nu au fost supuse inspecției post-mortem, cu excepția cazului în care există o indicație prevăzută de prezenta Normă sanitar-veterinară sau de Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010;

c) provine de la animale care au murit înainte de sacrificare, de la animale născute moarte, de la animale avortate sau sacrificate pînă la vîrsta de 7 zile;

d) rezultă din excizia provocată de sîngerare;

e) provine de la animale afectate de o boală specificată în lista A sau, după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii, cu excepția cazului în care există o indicație contrară prevăzută de prezenta Normă sanitar-veterinară;

f) provine de la animale infectate de o afecțiune generalizată, ca, de exemplu, septicemia, piemia, toxiemia sau viremia;

g) nu este conformă criteriilor microbiologice pentru produsele alimentare ce pot fi plasate pe piață;

h) prezintă o infestare parazitară, cu excepția cazului în care există o indicație contrară, prevăzută de prezenta Normă sanitar-veterinară;

i) conține reziduuri sau contaminanți ce depășește limitele stabilite pentru substanțele respective, confirmate prin determinarea suplimentară a nivelului relevant;

j) provine de la animale sau de la carcase ce conțin reziduuri de substanțe interzise ori de la animale ce au fost tratate cu aceste substanțe și nu a expirat termenul de așteptare;

k) constă din ficatul și rinichii animalelor cu vîrsta de peste 2 ani, care provin din regiuni în care s-a depistat prezența generalizată de metale grele în mediul înconjurător;

l) a fost tratată în mod ilegal cu substanțe decontaminante;

m) a fost tratată în mod ilegal cu radiații ionizante sau cu raze ultraviolete;

n) conține corpi străini (cu excepția materialelor utilizate pentru vînarea animalelor sălbatice);

o) depășește nivelurile de radioactivitate maxime permise;

p) indică modificări morfopatologice, anomalii de consistență, sîngerare insuficientă (cu excepția vînatului sălbatic) sau modificări organoleptice, în special, un miros pronunțat de feromoni;

q) provine de la animale emaciate;

r) conține materiale cu riscuri specificate, cu excepția celor în cazul în care există o prevedere contrară;

s) indică prezența unor resturi de sol, de excremente sau contaminanți de altă natură;

t) conține sînge ce poate constitui un risc pentru sănătatea publică ori pentru sănătatea animalelor, datorită stării de sănătate a animalului de la care provine sau contaminării produse în urma sacrificării;

u) poate constitui, conform opiniei medicului veterinar oficial, după examinarea tuturor informațiilor relevante, un risc pentru sănătatea publică ori pentru sănătatea animalelor, sau este necorespunzătoare pentru consum uman din orice alt motiv.

37. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit impune condiții privind utilizarea cărnii provenite de la animalele care au fost sacrificate din necesitate, în afara abatorului.

Capitolul V

Responsabilități și frecvența controalelor

Secțiunea 1

Tehnicianul veterinar

38. Tehnicianul veterinar poate:

a) să asiste medicul veterinar de liberă practică împuternicit la îndeplinirea tuturor atribuțiilor ce constituie subiectul restricțiilor și oricăror reguli specifice, prevăzute de prezenta Normă sanitar-veterinară;

b) să colecteze numai informațiile privind buna practică de igienă și proceduri bazate pe HACCP, legate cu obligațiunile de audit;

c) să efectueze numai un control inițial al animalelor;

d) să ajute la activități strict practice, legate de inspecția ante-mortem și controlul privind protecția și bunăstarea animalelor.

39. Activitatea tehnicianului veterinar privind inspecția post-mortem este controlată cu regularitate de medicul veterinar de liberă practică împuternicit, iar în cazul animalelor sacrificate de necesitate în afara abatorului, ultimul personal efectuează inspecția post-mortem.

Secțiunea 2

Frecvența controalelor oficiale

40. Agenția este obligată să verifice prezența obligatorie a unui medic veterinar de liberă practică împuternicit cu o frecvență corespunzătoare pentru realizarea obiectivelor prezentei Norme sanitar-veterinare:

a) în abatoare, pe toată durata inspecției ante-mortem, precum și a celei post-mortem;

b) în întreprinderi de manipulare a vînatului, pe toată durata inspecției post-mortem;

c) în unitățile de tranșare, la prelucrarea cărnii.

În unitățile de tranșare, la prelucrarea cărnii medicul veterinar de liberă practică împuternicit poate fi înlocuit cu un tehnician veterinar.

41. Pentru anumite abatoare și întreprinderi de manipulare a vînatului, identificate în baza analizei riscului, Agenția poate face excepție de la obligativitatea prezenței unui medic veterinar de liberă practică împuternicit în abator, în cazul:

1) efectuării inspecției ante-mortem:

a) de către un alt medic veterinar de liberă practică împuternicit în exploatarea de proveniență, verificării informațiilor referitoare la circuitul alimentară și comunicării rezultatelor controlului efectuat tehnicianului veterinar de la abator;

b) de către tehnicianul veterinar din abator și în baza informațiilor primite de la mediul veterinar de liberă practică împuternicit în exploatarea de proveniență cu certitudine că starea generală de sănătate și bunăstare a animalelor este satisfăcătoare și nu indică nici o problemă privind siguranța produselor alimentare de origine animală;

c) în timpul căreia medicul veterinar de liberă practică împuternicit are certitudinea că tehnicianul veterinar efectuează în mod corespunzător controlul încredințat;

2) efectuării inspecției post-mortem, dacă:

a) un tehnician veterinar realizează inspecția post-mortem și separă carnea cu anomalii și toată cealaltă carne improprie provenită de la acel animal;

b) medicul veterinar de liberă practică împuternicit inspectează ulterior, în totalitate, această carne;

c) tehnicianul veterinar își documentează procedurile și constatările în modul în care îi permite medicului veterinar oficial să se convingă de faptul că s-au respectat standardele.

42. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit nu este obligat să inspecteze în mod sistematic și în totalitate carnea păsărilor și animalelor lagomorfe, în cazul în care tehnicianul veterinar îndepărtează carnea cu anomalii în conformitate cu cerințele specifice, stipulate în prezenta Normă sanitar-veterinară.

43. Se interzice personalului instruit al abatorului îndeplinirea, inclusiv sub responsabilitatea și supravegherea medicului veterinar de liberă practică împuternicit, a obligațiilor specifice de prelevare de probe și de testare de la toate speciile, în cazul animalelor:

- a) sacrificate din necesitate;
- b) suspecte de o afecțiune ce ar putea afecta în mod nefavorabil sănătatea umană;
- c) din specia bovină provenite din efective ce nu au fost declarate oficial libere de tuberculoză;
- d) din speciile bovine, ovine și caprine provenite din efective ce nu au fost declarate oficial libere de bruceloză;
- e) suspecte de o boală, specificată în lista A sau, după caz, în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii, care provin dintr-o anumită regiune, ce afectează comerțul de bovine și porcine cu Republica Moldova;
- f) ce necesită controale stricte referitoare la bolile emergente sau bolile specifice, prevăzute în lista B a Oficiului Internațional de Epizootii.

Secțiunea 3

Responsabilități specifice privind producția de carne de pasăre și de animale lagomorfe

44. Agenția poate permite personalului din abator să preia activitățile tehnicianului veterinar pentru controlul producției de carne de pasăre și de iepure, în cazul în care:

- 1) la întreprindere s-au respectat bunele practici de igienă, precum și procedura HACCP în decurs de cel puțin 12 luni;
- 2) personalul întreprinderii:
  - a) a fost instruit în același mod ca și tehnicianul veterinar;
  - b) a efectuat, în mod satisfăcător, aceleași examinări ce țin de obligațiunile tehnicianului veterinar;
  - c) face parte din grupe independente de inspecție și activează sub supravegherea, îndrumarea și responsabilitatea medicului veterinar de liberă practică împuternicit;
- 3) medicul veterinar de liberă practică împuternicit:
  - a) este prezent la examinările ante-mortem și post-mortem;
  - b) supraveghează aceste activități;
  - c) efectuează și documentează, cu regularitate, teste de performanță, pentru a se asigura că activitățile desfășurate în abator întrunesc criteriile specifice, stabilite față de aceste întreprinderi;
- 4) responsabilitățile pentru producție și inspecție la întreprindere sînt separate și confirmate prin deținerea unui certificat recunoscut pe plan internațional;
- 5) s-a convins că întreprinderile corespund cerințelor prevăzute în prezentul punct în baza rezultatelor unei analize a înregistrărilor de producție și de inspecție, a tipului de activități practice în întreprindere, respectării legislației pe parcursul activității, a expertizei, a atitudinii profesionale și a simțului responsabilității personalului abatorului și altor informații relevante.

45. Personalul abatorului care a fost instruit sub supravegherea medicului veterinar de liberă practică împuternicit, poate, sub responsabilitatea și supravegherea acestuia, să îndeplinească anumite obligațiuni specifice de prelevare de probe și de testare de la animalele de toate speciile, permise de prezenta Normă sanitar-veterinară.

Capitolul VI

Calificări profesionale

Secțiunea 1

Medici veterinari de liberă practică împuterniciți

46. Agenția:

- 1) numește în calitate de medic veterinar de liberă practică împuternicit numai medicii veterinari care au trecut atestarea;
- 2) organizează activitatea Comisiei de atestare, care confirmă cunoașterea următoarelor subiecte, pînă la un anumit nivel, în funcție de experiența și de calificările medicului veterinar:
  - a) legislația națională și internațională în domeniul sănătății publice veterinare, sănătății animalelor, protecției și bunăstării animalelor și produselor medicinale veterinare;

- b) principiile politicii agricole generale, măsurile de susținere a pieței, subsidiile la export și detectarea fraudei în contextul global: Organizația Mondială a Comerțului, Acordul Sanitar și Fitosanitar (SPS), Codex Alimentarius, Oficiul Internațional de Epizootii (OIE);
  - c) cunoștințele esențiale privind prelucrarea și tehnologia produselor alimentare;
  - d) principiile, conceptele și metodele de bune practici de fabricare și de management al calității;
  - e) bunele practici agricole;
  - f) bunele practici de igienă – promovarea și utilizarea igienei alimentare și siguranței produselor alimentare;
  - g) principiile, conceptele și metodele de analiză a riscului;
  - h) principiile, conceptele și metodele HACCP, precum și utilizarea HACCP pe întreg lanțul alimentar de producție;
  - i) prevenirea și controlul pericolelor generate de boli de origine alimentară în raport cu sănătatea umană;
  - j) dinamica infecției și intoxicației în rândul populației;
  - k) diagnosticul epidemiologic;
  - l) sistemele de monitorizare și de supraveghere;
  - m) evaluarea și auditul sistemelor de reglementare a managementului siguranței alimentare;
  - n) principiile și aplicațiile de diagnostic ale metodelor moderne de testare;
  - o) tehnologia informațiilor și a comunicațiilor în raport cu sănătatea publică veterinară;
  - p) prelucrarea datelor și aplicațiile biostatisticii;
  - q) investigațiile erupțiilor de boli de origine alimentară la oameni;
  - r) aspectele relevante privind encefalopatiile spongiforme transmisibile;
  - s) protecția și bunăstarea animalelor la nivelul producției, în timpul transportării și sacrificării;
  - t) aspectele de mediu corelate cu producerea de produse alimentare, inclusiv gestionarea deșeurilor;
  - u) principiul precauției și preocupările consumatorilor;
  - v) principiile de instruire a personalului care lucrează în lanțul de producție;
- 3) organizează pentru medicii veterinari, în comun cu autoritățile centrale competente, cursuri de instruire veterinară de bază, prin formare continuă sau prin acumularea experienței profesionale, dobândite după primirea diplomei de medic veterinar și verifică eficacitatea acestor cursuri;
- 4) stabilește reguli specifice pentru medicii veterinari de liberă practică împuterniciți, care lucrează în baza contractului de muncă pe durată determinată și sînt responsabili de inspectarea întreprinderilor cu capacitate mică.

47. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit:

- a) este obligat să aibă aptitudini adecvate pentru cooperare multidisciplinară;
- b) înainte de a începe să lucreze independent, trebuie să treacă o instruire practică privind verificarea sistemelor de management al siguranței produselor alimentare de origine animală, pe o perioadă de probă de cel puțin 200 de ore, sub supravegherea unor medici veterinari de liberă practică împuterniciți titulari, care activează în abatoare, în unități de tranșare, la posturi de inspecție pentru carnea proaspătă și în exploatații corespunzătoare;
- c) este obligat să-și perfecționeze cunoștințele prin activități reglementate de instruire și studiere a literaturii de specialitate;
- d) trebuie să fie la curent cu noutățile în domeniu;
- e) trebuie să participe cu regularitate sau de câte ori este posibil la activități de pregătire continuă sau prin perfecționare de sine stătător.

Secțiunea 2

Tehnicienii veterinari

48. Agenția:

- a) va desemna în calitate de tehnicieni veterinari numai persoane care au fost instruite și testate în conformitate cu cerințele prezentei secțiuni;

b) va asigura condițiile necesare pentru instruire și testare.

49. Se desemnează în calitate de tehnician veterinar persoana care:

a) are cel puțin 500 de ore de instruire teoretică și cel puțin 400 de ore de instruire practică;

b) are o instruire suplimentară în domeniul de activitate, în special în cazul în care efectuează numai prelevarea de probe și examenul trichineloscopic;

c) a urmat un curs de formare redusă și a susținut testul respectiv, în cazul în care a urmat unul din cele două cursuri, în special dacă pregătirea și testul se referă la vânatul sălbatic, la vânatul de crescătorie și la lagomorfele de crescătorie;

d) este la curent cu noutățile în domeniu, își perfecționează cunoștințele, prin activități reglementate de pregătire continuă, și studiază literatura de specialitate;

e) participă cu regularitate sau ori de câte ori este necesar la activități de pregătire continuă;

f) la moment activează în calitate de tehnician veterinar și demonstrează că posedă cunoștințele corespunzătoare sau a dobândit aceste cunoștințe prin activități de pregătire continuă.

50. Instruirea practică trebuie efectuată în abatoare, unități de tranșare și în alte întreprinderi relevante sub supravegherea unui medic veterinar oficial.

51. Programul de instruire și testare a tehnicienilor veterinari la exploatații trebuie să cuprindă și să confirme cunoașterea următoarelor subiecte:

1) teoretice:

a) familiarizarea cu modul de organizare a agriculturii, metodele de producție, comerțul internațional etc.;

b) bunele practici de administrație în zootehnie;

c) cunoștințe de bază despre boli, în special despre zoonoze – virusuri, bacterii, paraziți etc.;

d) monitorizarea bolii, utilizarea medicamentelor și vaccinurilor, testarea reziduurilor;

e) igiena și inspecția de sănătate;

f) protecția și bunăstarea animalelor de fermă, inclusiv în timpul transportării;

g) cerințe de mediu în clădiri, în ferme și în sens general;

h) legi, reglementări și prevederi administrative în domeniul de activitate;

i) preocupările consumatorului și controlul calității;

2) practice:

a) vizite în exploatații de diferite tipuri, care utilizează diverse metode de creștere;

b) vizite la întreprinderile de producție;

c) supravegherea procedurilor de încărcare și descărcare a animalelor;

d) testări de laborator;

e) controale veterinare;

f) documentare.

52. Programul de instruire și testare a tehnicienilor veterinari din abatoare și unitățile de tranșare trebuie să cuprindă și să confirme cunoașterea următoarelor subiecte:

1) teoretice:

a) familiarizarea cu organizarea industriei cărnii, metodele de producție, comerțul internațional și tehnologia de sacrificare și de tranșare;

b) cunoștințe generale de igienă și bune practici de igienă, în special, igiena industrială, igiena sacrificării, igiena tranșării și depozitării, igiena muncii;

c) HACCP și auditul procedurilor bazate pe HACCP;

d) protecția și bunăstarea animalelor la descărcare după transport și la abator;

e) cunoștințe generale de anatomie și fiziologie a animalelor;

f) cunoștințe generale de patologie a animalelor;

g) cunoștințe generale de anatomie patologică a animalelor;

h) cunoștințe relevante privind encefalopatiile spongiforme transmisibile, alte zoonoze și agenții zoonotici importanți;

i) cunoștințe despre metodele și procedurile privind sacrificarea, inspecția, pregătirea, ambalarea, împachetarea și transportarea cărnii proaspete;

- j) cunoștințe fundamentale în microbiologie;
- k) inspecția ante-mortem;
- l) examinarea trichineloscopică;
- m) inspecția post-mortem;
- n) atribuții administrative;
- o) cunoșterea legilor, reglementărilor și prevederilor administrative;
- p) proceduri de prelevare a probelor;
- q) aspecte privind fraudă;
- 2) practice:
  - a) identificarea animalelor;
  - b) controlul vârstei animalelor;
  - c) inspecția și evaluarea animalelor sacrificate;
  - d) inspecția post-mortem la abator;
  - e) examinarea trichineloscopică;
  - f) identificarea speciilor de animale prin examinarea părților caracteristice ale animalului;
  - g) identificarea și comentarii privind părțile animalelor sacrificate predispuse la descompunere;
  - h) controlul igienei, inclusiv auditul bunelor practici de igienă și al procedurilor bazate pe HACCP;
  - i) înregistrarea rezultatelor inspecției ante-mortem;
  - j) prelevarea de probe;
  - k) trasabilitatea cărnii;
  - l) documentare.

Capitolul VII

Cerințe specifice de control pe specii

Secțiunea 1

Animalele din specia bovine

53. Carcasele și organele comestibile de bovine cu vârsta sub 6 săptămâni se supun următoarelor proceduri de inspecție post-mortem:

- a) inspecția vizuală a capului și a gâtului, incizia și examinarea limfonodulilor retrofaringieni (Lnn. retropharyngiales), inspecția cavității bucale și a zonei faringolaringiene, palparea limbii, îndepărtarea tonsilelor;
- b) inspecția vizuală a pulmonilor, a traheii și a esofagului, palparea pulmonilor, incizia și examinarea limfonodulilor bronhiei și a celor mediastinali (Lnn. bifurcationes, eparteriales și mediastinales), inclusiv prin deschiderea longitudinală a traheii și principalelor ramificații ale bronhiilor, incizarea pulmonilor în treimea posterioară a acestora, perpendicular pe axele lor principale, cu excepția cazului în care pulmonii nu sînt destinați pentru consum uman;
- c) inspecția vizuală a pericardului și a cordului, ultimul fiind incizat în lungime pentru a se deschide ventriculele și a se secționa septul interventricular;
- d) inspecția vizuală a diafragmei;
- e) inspecția vizuală a ficatului și a limfonodulilor hepatici și pancreatici (Lnn. portales), palparea și, după caz, incizia ficatului și a limfonodulilor acestuia;
- f) inspecția vizuală a tractului gastrointestinal, a mezenterului, a limfonodulilor gastrici și mezenterici (Lnn. gastrici, mezenterici, craniales și caudales), palparea și, după caz, incizia limfonodulilor gastrici și mezenterici;
- g) inspecția vizuală și, după caz, palparea splinei;
- h) inspecția vizuală a rinichilor și, după caz, incizia acestora și a limfonodulilor renali (Lnn. renales);
- i) inspecția vizuală a pleurei și peritoneului;
- j) inspecția vizuală și palparea regiunii ombilicale și a articulațiilor și, în caz de dubiu, incizarea regiunii ombilicale și deschiderea articulațiilor cu examinarea lichidului sinovial.

54. Carcasele și organele comestibile ale bovinelor în vîrstă de peste 6 săptămâni se supun

următoarelor proceduri de inspecție post-mortem:

a) inspecția vizuală a capului și a gâtului, incizia și examinarea limfonodulilor submandibulari, retrofaringieni și parotidieni (Lnn. retropharyngiales, Lnn. mandibulares și Lnn. parotidei), examinarea mușchilor maseteri externi, în care trebuie făcute două incizii paralele cu mandibula, și a mușchilor maseteri interni (mușchii pterigoidieni interni) ce trebuie incizați de-a lungul unui plan, limba trebuie detașată pentru a se permite o inspecție vizuală detaliată a cavității bucale și a zonei faringolaringiene ce urmează a fi inspectată vizual și palpată, tonsilele trebuie îndepărtate;

b) inspecția traheii și a esofagului, examinarea vizuală și palparea pulmonilor, incizia și examinarea limfonodulilor bronhiei și mediastinali (Lnn. bifurcationes, eparteriales și mediastinales), traheea și principalele ramificații ale bronhiilor trebuie să fie deschise în lungime, iar pulmonii trebuie să fie incizați în treimea posterioară a acestora, perpendicular pe axele lor principale, cu excepția cazului în care pulmonii nu sînt destinați pentru la consum uman;

c) inspecția vizuală a pericardului și a cordului, ultimul fiind incizat în lungime pentru a se deschide ventriculele și a se secționa septul interventricular;

d) inspecția vizuală a diafragmei;

e) inspecția vizuală și palparea ficatului și a limfonodulilor hepatici și pancreatici (Lnn. portales), incizia suprafeței gastrice a ficatului și la baza lobului caudat pentru a se examina canalele biliare;

f) inspecția vizuală a tractului gastrointestinal, a mezenterului, a limfonodulilor gastrici și mezenterici (Lnn. gastrici, mesenterici, craniales și caudales), palparea și, după caz, incizia limfonodulilor gastrici și mezenterici;

g) inspecția vizuală și, după caz, palparea splinei;

h) inspecția vizuală a rinichilor și, după caz, incizia acestora și a limfonodulilor renali (Lnn. renales);

i) inspecția vizuală a pleurei și peritoneului;

j) inspecția vizuală a organelor genitale (cu excepția penisului, dacă nu a fost deja îndepărtat);

k) inspecția vizuală și, după caz, palparea și incizia ugerului și a limfonodulilor acestuia (Lnn. Supramammarii), iar la vaci fiecare jumătate de uger trebuie deschisă în lungime și făcută o incizie profundă pînă la sinusurile lactofore (sinus lactiferes), iar limfonodulii mamari – incizați, cu excepția cazului în care ugerul este exclus de la consum uman.

Secțiunea 2

Ovine și caprine domestice

55. Carcasele și organele de ovine și caprine domestice se supun următoarelor proceduri de inspecție post-mortem:

a) inspecția vizuală a capului după jupuire și, în caz de dubiu, examinarea gâtului, a cavității bucale, a limbii și a limfonodulilor retrofaringieni și parotidieni, cu excepția cazului în care se oferă garanții că, capul, inclusiv limba și creierul sînt excluși de la consum uman;

b) inspecția vizuală a pulmonilor, a traheii și a esofagului, palparea pulmonilor și a limfonodulilor bronhiei și mediastinali (Lnn. bifurcationes, eparteriales și mediastinales), iar în caz de dubiu, aceste organe și limfonoduli trebuie incizați și examinați;

c) inspecția vizuală a pericardului și a cordului, iar în caz de dubiu, cordul trebuie incizat și examinat;

d) inspecția vizuală a diafragmei;

e) inspecția vizuală, palparea ficatului și a limfonodulilor hepatici și pancreatici (Lnn. portales), incizia suprafeței gastrice a ficatului pentru a se examina canalele biliare;

f) inspecția vizuală a tractului gastrointestinal, a mezenterului și limfonodulilor gastrici și mezenterici (Lnn. gastrici, mezenterici, craniales și caudales);

g) inspecția vizuală și, după caz, palparea splinei;

h) inspecția vizuală a rinichilor și, după caz, incizia acestora și a limfonodulilor renali (Lnn. renales);

i) inspecția vizuală a pleurei și peritoneului;

j) inspecția vizuală a organelor genitale (cu excepția penisului, dacă acesta nu a fost deja îndepărtat);

k) inspecția vizuală a ugerului și a limfonodurilor acestuia;

l) inspecția vizuală și palparea regiunii ombilicale și a articulațiilor la animalele tinere, iar în caz de dubiu, regiunea ombilicală trebuie incizată și articulațiile deschise, iar lichidul sinovial trebuie să fie examinat.

Secțiunea 3 **Solipede domestice**

56. Carcasele și organele comestibile de solipede se supun următoarelor proceduri de inspecție post-mortem:

a) inspecția vizuală a capului și, după detașarea limbii, inspecția gâtului, palparea și, după caz, incizia limfonodurilor submandibulari, a celor retrofaringieni și a celor parotidieni (Lnn. retropharyngiales, mandibulares și parotidei); limba trebuie să fie liberă pentru a se permite o inspecție vizuală detaliată a cavității bucale și a zonei faringolaringiene ce urmează a fi inspectate vizual și palpate; tonsilele trebuie îndepărtate;

b) inspecția vizuală a pulmonilor, a traheii și esofagului, palparea pulmonilor, palparea și, după caz, incizia limfonodurilor bronhiei și mediastinali (Lnn. bifurcationes, eparteriales și mediastinales); traheea și principalele ramificații ale bronhiilor trebuie să fie deschise în lungime, iar pulmonii – incizați în treimea posterioară a acestora, perpendicular pe axele lor principale, cu excepția cazurilor în care pulmonii sînt excluși de la consum uman;

c) inspecția vizuală a pericardului și a cordului, ultimul fiind incizat în lungime pentru a se deschide ventriculele și a se secționa septul interventricular;

d) inspecția vizuală a diafragmei;

e) inspecția vizuală, palparea și, după caz, incizia ficatului și a limfonodurilor hepatice și pancreatice (Lnn. portales);

f) inspecția vizuală a tractului gastrointestinal, a mezenterului și a limfonodurilor gastrice și mezenterice (Lnn. gastrici, mezenterici, craniales și caudales), incizia, după caz, a limfonodurilor gastrice și mezenterice;

g) inspecția vizuală și, după caz, palparea splinei;

h) inspecția vizuală și palparea rinichilor, incizia, după caz, a rinichilor și a limfonodurilor renali (Lnn. reiales);

i) inspecția vizuală a pleurei și a peritoneului;

j) inspecția vizuală a organelor genitale la iepe și la armăsari (exceptînd penisul, dacă nu a fost deja îndepărtat);

k) inspecția vizuală a mamelei și a limfonodurilor acesteia (Lnn. supramamarii) și, după caz, incizia limfonodurilor supramamari;

l) inspecția vizuală și palparea regiunii ombilicale și a articulațiilor animalelor tinere, iar în caz de dubiu, incizia regiunii ombilicale și deschiderea articulațiilor și examinarea lichidului sinovial;

m) inspecția tuturor cailor suri sau albi pentru depistarea melanozei și melanomatozei, prin examinarea mușchilor și a limfonodurilor subromboidali (Lnn. subhomoidei) de sub cartilajul subscapular, după secționarea inserției unei spete. Rinichii trebuie decapsulați și examinați printr-o incizie pe toată lungimea lor.

Secțiunea 4 **Inspecția porcinelor domestice**

57. Agenția poate permite efectuarea inspecției ante-mortem a porcinelor destinate sacrificării în exploatarea de proveniență, în cazul în care:

a) lotul este însoțit de certificatul sanitar-veterinar, prevăzut în anexa nr. 2 la prezenta Normă sanitar-veterinară;

b) sînt respectate prevederile inspecției ante-mortem și post-mortem a porcinelor domestice, stipulate în prezenta Normă sanitar-veterinară.

58. Inspecția ante-mortem în exploatarea de proveniență trebuie să cuprindă:

1) controlul registrelor și documentelor exploatației, inclusiv informației referitoare la circuitul alimentar;

2) examinarea porcinelor pentru a se stabili:

a) prezența unei boli sau afecțiuni ce poate fi transmisă animalelor ori oamenilor prin manipulare sau consum de carne ori a semnelor comportamentale la individ sau grup, ce indică posibilitatea apariției unei atare boli;

b) prezența unei perturbări a comportamentului general sau a semnelor de boală ce pot determina caracterul impropriu al cărnii pentru consum uman;

c) prezența semnelor ce pot indica la conținerea de reziduuri sau reziduuri de substanțe interzise peste limitele stabilite pentru respectivele substanțe.

59. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit al exploatației trebuie:

a) să efectueze inspecția ante-mortem în exploatație;

b) să expedieze porcinele examinate direct la abator, fără a le amesteca cu alte porcine.

60. Inspecția ante-mortem la abator, care poate fi efectuată și de un tehnician veterinar trebuie să cuprindă:

a) un control al identificării animalelor;

b) o examinare vizuală pentru a se asigura că au fost respectate regulile de protecție și bunăstare a animalelor și că animalele nu prezintă semne de îmbolnăvire, ce ar putea afecta sănătatea oamenilor și a animalelor.

61. În cazul nesacrificării, în decurs de 3 zile de la eliberarea certificatului sanitar-veterinar, porcii:

a) reținuți în exploatația de origine se supun unei noi examinări cu eliberarea altui certificat sanitar- veterinar ce însoțește lotul în timpul transportării la abator;

b) aflați în drum spre abator sau sosiți la abator se sacrifică numai după stabilirea motivului întârzierii și efectuării unei noi inspecții veterinare ante-mortem.

62. Carcasele și organele comestibile ale porcinelor se supun următoarelor proceduri de inspecție post-mortem:

a) inspecția vizuală a capului și a gâtului, incizia și examinarea limfonodulilor submandibulari (Lnn. mandibulares), inspecția vizuală a cavității bucale, a zonei faringolaringiene și a limbii;

b) inspecția vizuală a pulmonilor, a traheii și a esofagului, palparea pulmonilor și a limfonodulilor bronhiei și mediastinali (Lnn. bifurcationes, eparteriales și mediastinales), deschiderea în lungime a traheii și principalelor ramificații ale bronhiilor, incizia pulmonilor în treimea posterioară a acestora, perpendicular pe axele lor principale, cu excepția cazului în care pulmonii sînt excluși de la consum uman;

c) inspecția vizuală a pericardului și a cordului, ultimul fiind incizat în lungime pentru a se deschide ventriculele și a se secționa septul interventricular;

d) inspecția vizuală a diafragmei;

e) inspecția vizuală și palparea ficatului și a limfonodulilor hepatici și pancreatici (Lnn. portales);

f) inspecția vizuală a tractului gastrointestinal, a mezenterului, a limfonodulilor gastrici și a celor mezenterici (Lnn. gastrici, Lnn. mesenterici, Lnn. craniales și Lnn. caudales), palparea și, după caz, incizia limfonodulilor gastrici și mezenterici;

g) inspecția vizuală a splinei și, după caz, palparea;

h) inspecția vizuală a rinichilor și, după, incizia acestora și a limfonodulilor renali (Lnn. relales);

i) inspecția vizuală a pleurei și a peritoneului;

j) inspecția vizuală a organelor genitale, cu excepția penisului, dacă acesta nu a fost deja îndepărtat;

k) inspecția vizuală a mamelei și a limfonodulilor acesteia (Lnn. supramammarii), incizia limfonodulilor supramamari la scroafe;

l) inspecția vizuală și palparea regiunii ombilicale și a articulațiilor animalelor tinere, iar în caz de dubiu, incizia regiunii ombilicale și deschiderea articulațiilor și examinarea lichidului

sinovial.

63. Agenția poate permite efectuarea doar a inspecției vizuale, în baza datelor epidemiologice sau altor date care parvin de la exploatare, dacă porcii îngrășiți, din momentul înțărării au fost crescuți în condiții controlate în sisteme integrate de producție.

Secțiunea 5

Inspecția păsărilor

64. Agenția poate permite efectuarea inspecției ante-mortem a păsărilor destinate sacrificării în exploatarea de proveniență în cazul în care:

a) lotul este însoțit de certificatul sanitar-veterinar, prevăzut în anexa nr. 2 la prezenta Normă sanitar-veterinară;

b) sînt respectate prevederile inspecției ante-mortem a păsărilor, stipulate în prezenta Normă sanitar-veterinară.

65. Inspecția ante-mortem în exploatarea de proveniență, efectuată de către medicul veterinar de liberă practică împuternicit al exploatarei, trebuie să cuprindă:

1) controlul registrelor sau documentelor exploatarei, inclusiv informațiilor referitoare la circuitul alimentar;

2) inspecția lotului pentru a se stabili:

a) prezența unei boli sau afecțiuni ce poate fi transmisă animalelor ori oamenilor prin manipulare sau consum de carne ori a semnelor comportamentale la individ sau grup, ce indică posibilitatea apariției unei atare boli;

b) prezența unei perturbări a comportamentului general sau a semnelor de boală ce pot determina caracterul impropriu al cărnii pentru consum uman;

c) prezența semnelor ce pot indica la conținerea de reziduuri sau reziduuri de substanțe interzise peste limitele stabilite pentru respectivele substanțe.

66. În cazul în care inspecția ante-mortem nu este efectuată în exploatare, aceasta se efectuează la abator de către un medic veterinar de liberă practică împuternicit sau un tehnician veterinar.

Inspeția ante-mortem la abator trebuie să cuprindă o examinare vizuală pentru a se asigura că au fost respectate regulile de protecție și bunăstare a animalelor și că păsările nu prezintă semne de îmbolnăvire, ce ar putea afecta sănătatea oamenilor și a animalelor.

67. În cazul nesacrificării, în decurs de 3 zile de la eliberarea certificatului sanitar-veterinar, păsările:

a) reținute în exploatarea de origine se supun unei noi examinări cu eliberarea altui certificat sanitar-veterinar ce însoțește lotul în timpul transportării la abator;

b) aflate în drum spre sau sosite la abator se sacrifică numai după stabilirea motivului întîrzierii și efectuării unei noi inspecții veterinare ante-mortem.

68. Se interzice sacrificarea pentru consum uman a păsărilor cu simptome clinice ale unei boli.

Sacrificarea păsărilor bolnave se va face la sfîrșitul procesului normal de sacrificare, după luarea măsurilor de precauție pentru evitarea riscului răspîndirii de organisme patogene și pentru curățarea și dezinfecția instalațiilor imediat după sacrificare.

69. Păsările domestice crescute pentru a produce "ficat gras" și a celor tăiate în exploatarea de proveniență și eviscerate cu întîrziere, se supun inspecției ante-mortem în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

Carcasele neeviscerate trebuie să fie însoțite pînă la abator sau la unitatea de tranșare de un certificat sanitar-veterinar, prevăzut în anexa nr. 1 la prezenta Normă sanitar-veterinară.

70. Toate păsările domestice se supun inspecției post-mortem, conform prevederilor prezentei Norme sanitar-veterinare, efectuată, de medicul veterinar de liberă practică împuternicit, care include:

a) inspecția zilnică a viscerelor și cavităților corpului la un eșantion reprezentativ de păsări;

b) inspecția detaliată a unui eșantion dubios, a fiecărui lot de păsări cu aceeași proveniență, a unor părți sau a păsărilor întregi declarate improprie pentru consum uman ca urmare a inspecției post-mortem;

c) orice investigație, ulterioară necesară, dacă există suspecția că carnea provenită de la păsările respective poate fi improprie pentru consum uman.

71. Inspecția post-mortem a păsărilor crescute pentru producerea de "ficat gras" și a celor tăiate la exploatarea de proveniență și eviscerate cu întârziere, trebuie să includă:

- a) controlul certificatului sanitar-veterinar ce însoțește carcasele acestor păsări;
- b) inspecția post-mortem în unitatea de tranșare a carcaselor transportate direct de la o exploatare.

72. Cerințele pentru păsări se extind și asupra animalelor lagomorfe de fermă.

Secțiunea 6

Inspecția animalelor de vânat de fermă

73. Inspecția ante-mortem:

- 1) poate fi efectuată la exploatarea de proveniență, în cazul în care:
  - a) se respectă Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.435 din 28 mai 2010;
  - b) se eliberează certificatul sanitar-veterinar pentru animalele vii inspectate în exploatare, prevăzut în anexa nr. 2 la prezenta Normă sanitar-veterinară;
  - c) se eliberează certificatul sanitar-veterinar pentru animalele vii inspectate și sacrificate în exploatare, prevăzut în anexa nr. 3 la prezenta Normă sanitar-veterinară;
- 2) trebuie să includă controlul înregistrărilor sau documentelor din exploatare, inclusiv informațiilor referitoare la circuitul alimentar;
- 3) în cazul în care se efectuează cu pînă la 3 zile înainte de sosirea animalelor vii la abator trebuie să includă:

- a) un control al identificării animalelor;
- b) o examinare vizuală pentru verificarea respectării regulilor de protecție și bunăstare a animalelor și a faptului că animalele nu prezintă semne de boală ce ar putea afecta sănătatea oamenilor și a animalelor.

74. Inspecția post-mortem, efectuată de către medicul veterinar de liberă practică împuternicit al abatorului:

- a) include palparea și, după caz, incizia părților animalului cu semne de alterare sau care sînt suspecte din orice alt motiv;
- b) procedurile de inspecție post-mortem al bovinelor și ovinelor, porcinelor domestice și păsărilor la speciile corespunzătoare de vânat de fermă;
- c) urmărește verificarea certificatului sanitar-veterinar ce însoțește animalele care au fost tăiate la exploatare.

Secțiunea 7

Inspecția post-mortem a vînatului sălbatic

75. Medicul veterinar de liberă practică împuternicit trebuie:

- a) să inspecteze cît mai curînd posibil vînatul sălbatic livrat la întreprinderea de manipulare a vînatului;
- b) să țină cont de declarația sau de informațiile furnizate de persoana inițiată, implicată în vînarea animalului, în conformitate cu Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010.

76. Inspecția post-mortem include:

- 1) examinarea vizuală a carcasei, a cavităților acesteia și, după caz, a organelor, în vederea:
  - a) depistării oricăror modificări ce nu sînt cauzate de procesul de vînătoare;
  - b) stabilirii diagnosticului în baza oricăror informații privind comportamentul animalului înainte de sacrificare, furnizate de persoana inițiată;
  - c) verificării faptului dacă moartea a fost cauzată de vînătoare, dar nu din alte motive;
- 2) inspecția detaliată într-un laborator, în cazul în care nu poate fi realizată evaluarea;
- 3) investigarea modificărilor organoleptice;
- 4) palparea organelor, după caz;
- 5) o analiză, prin prelevare de probe pentru reziduuri ce nu rezultă din procesul de vînătoare și

pentru contaminanți în mediul înconjurător, în cazul existenței motivelor întemeiate de suspectare a prezenței acestora și luarea deciziei finale privind utilizarea produselor obținute în baza rezultatelor de laborator și, în caz de necesitate, evaluării întregului vînat ucis în timpul vînătorii sau a părților suspectate de prezența acestor modificări;

- 6) examinarea parametrilor ce arată că carnea prezintă un risc pentru sănătate, în special:
  - a) comportamentul anormal sau perturbarea stării generale a animalului viu, după cum a informat vînătorul;
  - b) prezența generalizată de tumori ori abcese ce afectează diferite organe interne sau mușchi;
  - c) prezența artritei, orhitei, modificări patologice în ficat și splină, inflamația intestinelor sau a regiunii ombilicale;
  - d) prezența de corpi străini ce nu rezultă din activitatea de vînat, în cavitățile cadavrului, în stomac sau intestine ori în urină, în cazul în care pleura sau peritoneul prezintă o alterare (în cazul existenței viscerelor respective);
  - e) prezența de paraziți;
  - f) depistarea cantității semnificative de gaze în tractul gastrointestinal, însoțită de decolorarea organelor interne, în cazul în care visceralele respective sînt prezente;
  - g) modificările semnificative de culoare, de consistență sau de miros ale țesutului muscular sau ale organelor;
  - h) fracturile vechi deschise;
  - i) emacierea și/sau edemul generalizat sau localizat;
  - j) aderențele peritoneale sau pleurale recente;
  - k) alte modificări extensive evidente, cum ar fi putrefacția;
  - l) secționarea longitudinală a coloanei vertebrale și a capului, în caz de necesitate;
- 7) în cazul vînatului sălbatic mic neeviscerat imediat dupăucidere:
  - a) inspectarea unui eșantion reprezentativ de animale de aceeași proveniență;
  - b) controlul suplimentar obligatoriu al întregului lot sau al fiecărei carcasi pentru a determina dacă acesta trebuie să fie declarat impropriu pentru consum uman, în cazul în care inspecția relevă o boală transmisibilă la oameni sau oricare alte modificări;
- 8) incizii și inspecții suplimentare ale părților relevante ale animalelor, în caz de suspiciune, pentru punerea diagnosticului final.

Secțiunea 8

Controlul riscurilor specifice

77. Controlul oficial al encefalopatiilor spongiforme transmisibile (EST) se efectuează conform Programului interdepartamental de profilaxie și combatere a encefalopatiei spongiforme și Normei sanitar-veterinare privind stabilirea regulilor de control și supraveghere a unor encefalopatii spongiforme transmisibile, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.1081 din 22 septembrie 2008.

78. Controlul oficial pentru depistarea Cisticercozei se realizează:

- a) conform procedurilor de inspecție post-mortem a animalelor din specia bovine în vîrstă de peste 6 săptămîni și porcinelor;
- b) prin teste serologice specifice.

Incizia maseterilor în cadrul inspecției post-mortem nu este obligatorie la bovinele cu vîrstă mai mare de 6 săptămîni supuse testului serologic specific, precum și la bovinele cu vîrstă mai mare de 6 săptămîni crescute într-o exploatație declarată oficial ca fiind liberă de cisticercoză.

79. Carnea în caz de:

- a) infestare masivă cu *Cysticercus* se declară improprie pentru consum uman;
- b) infestare slabă cu *Cysticercus*, părțile neinfestate pot fi declarate proprii pentru consum uman după ce au fost supuse unui tratament termic.

80. Carcasele de porcine (domestice, vînat de fermă și vînat sălbatic), de solipede și de alte specii susceptibile la Trichineloză, se supun trichineloscopiei conform Regulamentului cu privire la stabilirea normelor specifice aplicabile controalelor oficiale privind prezența Trichinellei în carne, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.987 din 26 august 2008.

Carnea de la animalele infestate cu trichină se declară improprie pentru consum uman.

81. Solipele se supun, în caz de necesitate, examenului pentru identificarea Morvei, care include secționarea capului în plan median și excizia septumului nazal, urmate de controlul atent al membranelor mucoase ale traheii, laringelui, cavității nazale și ale sinusurilor și ramificațiilor acestora.

Carnea cailor cu morvă se declară improprie pentru consum uman.

82. În cazul Tuberculozei stabilite în baza reacției pozitive sau neconcludente a animalelor la tuberculină ori dacă există alte motive pentru suspectarea infecției, aceste animale trebuie sacrificate separat de celelalte animale, luându-se măsuri de precauție pentru evitarea riscului de contaminare a altor carcace, a liniei de sacrificare și a personalului prezent în abator.

Toată carnea de la animalele inspectate post-mortem și la care s-au depistat leziuni de tuberculoză localizate la un număr mare de organe sau la un număr mare de zone ale carcacei se declară improprie pentru consum uman. În cazul în care s-a depistat o leziune de tuberculoză în limfonodulii unui singur organ sau într-o parte a carcacei, se vor declara improprie pentru consum uman numai organul afectat ori partea respectivă a carcacei și limfonodulii asociați.

83. În cazul Brucelozei stabilite în baza unei reacții pozitive sau neconcludente a animalelor la un test pentru bruceloză ori dacă există alte motive pentru suspectarea infecției, aceste animale trebuie sacrificate separat de alte animale, luându-se măsuri de precauție pentru evitarea riscului de contaminare a altor carcace, a liniei de sacrificare și a personalului prezent în abator.

Carnea de la animalele inspectate post-mortem la care s-au depistat leziuni ce indică infecția acută cu bruceloză se declară improprie pentru consum uman. În cazul animalelor ce reacționează pozitiv sau neconcludent la un test pentru bruceloză, ugerul, tractusul genital și sângele se declară improprie pentru consum uman, inclusiv al celor fără leziuni caracteristice.

Capitolul VIII

Controlul moluștelor bivalve vii, echinodermelor vii, tunicatelor vii și gastropodelor marine vii din zonele de producție clasificate

Secțiunea 1

Clasificarea zonelor de producție și de relocare

84. Agenția, în baza rezultatelor analizei situației epizootice din țara exportatoare, în caz de necesitate, în comun cu agentul economic, stabilește habitatul, delimitează și clasifică, în trei clase, zonele de producție și de relocare din care se permite importul produselor de acvacultură.

În cazul clasificării zonelor de producție sau de relocare trebuie să se ia în considerare:

a) inventarul surselor de poluare de origine umană sau animală ce ar putea constitui o sursă de contaminare pentru zona de producție;

b) cantitățile de poluanți organici emanați în diferite perioade ale anului, în funcție de variațiile sezoniere atât ale populațiilor umane, cât și ale celor de animale din zona de recoltare, de cantitatea de precipitații, de tratarea apei reziduale etc.;

c) caracteristicile circulației poluanților, influențate de curenții marini, adâncime și ciclului mareelor în zona de producție;

d) programul de prelevare a probelor de moluște bivalve în zona de producție, bazat pe determinarea anumitor parametri la un anumit număr de probe, distribuite geografic și prelevate cu o frecvență ce asigură că rezultatele analizei sînt reprezentative pentru zona respectivă.

85. Din zonele:

1) din clasa A pot fi colectate moluște bivalve vii pentru consum uman direct, care corespund standardelor de sănătate pentru moluște bivalve vii, prevăzute în Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.435 din 28 mai 2010;

2) din clasa B pot fi colectate moluște bivalve vii, ce pot fi plasate pe piață pentru consum uman numai după tratare într-un centru de purificare sau după relocare, astfel încît:

a) nivelul de E.coli să nu depășească 4.600 E.coli /100 g de carne și lichid intravalvar la nu mai mult de 90% din eșantioane; și

b) la 10% din eșantioane – să nu depășească 46.000 E.coli/100 g de carne și lichid intravalvar

al unui test MPN (numărul cel mai probabil) cu 3 diluții în 5 tuburi;

3) din clasa C pot fi colectate moluște bivalve vii, ce pot fi plasate pe piață pentru consum uman numai după tratare într-un centru de purificare sau după relocare pentru o perioadă îndelungată de timp, astfel încât limita de E.coli să nu depășească 46.000 E.coli/100 g de carne și lichid intravalvar ale unui test MPN (numărul cel mai probabil) cu 3 diluții în 5 tuburi.

86. Laboratorul de referință va utiliza metoda de referință pentru determinarea numărului de E. Coli//100 g de carne și lichid intravalvar, specificată în standardul ISO 16649-3 sau alte metode validate în raport cu metoda de referință, în conformitate cu criteriile din standardul EN/ISO 16140.

Secțiunea 2

Controlul zonelor de producție și de relocare clasificate

87. Zonele de producție și de relocare clasificate urmează a fi monitorizate periodic pentru a se controla:

- a) că nu există fraude privind originea, proveniența și destinația moluștelor bivalve vii;
- b) calitatea microbiologică a moluștelor bivalve vii în funcție de zonele de producție și de relocare;
- c) prezența planctonului ce produce toxine în apele de producție și de relocare, precum și prezența biotoxinelor în moluștele bivalve vii;
- d) prezența contaminanților chimici în moluștele bivalve vii.

88. Pentru a asigura realizarea prevederilor prezentei secțiuni, planurile privind prelevarea de probe trebuie să includă controale efectuate la intervale reglementate sau de la caz la caz, dacă perioadele de recoltare sînt nereglementate.

Distribuția geografică a punctelor de prelevare a probelor și frecvența prelevării de probe trebuie să asigure ca rezultatele analizei să fie reprezentative, pe cît posibil, pentru zona respectivă.

89. În planurile privind prelevarea de probe:

- 1) care vizează controlul calității microbiologice a moluștelor bivalve vii trebuie să se țină cont de:
  - a) variația posibilă a contaminării cu fecale;
  - b) parametri microbiologici, specificați în prezentul capitol;
- 2) pentru verificarea prezenței planctonului ce produce toxine în apele de producție și relocare, precum și a biotoxinelor în moluștele bivalve vii trebuie să se prevadă, în special, variațiile prezenței planctonului care conține biotoxine marine.

90. Prelevarea de probe va cuprinde:

- a) prelevarea periodică de probe pentru depistarea schimbărilor în compoziția planctonului ce conține toxine și distribuția geografică a acestuia;
- b) testări periodice ale toxicității moluștelor din zona afectată ca fiind cea mai susceptibilă de a fi contaminată.

Orice rezultat care trezește suspiciuni de acumulare a toxinelor în carnea de moluște va fi supus unei prelevări intensive de probe.

91. Frecvența prelevării de probe pentru analiza toxinelor din moluște:

- a) este, de regulă, săptămînală, în perioadele în care este autorizată recoltarea;
- b) poate fi redusă pentru zonele specifice sau pentru anumite tipuri de moluște, în cazul în care evaluarea riscului privind toxinele sau apariția fitoplanctonului indică riscul foarte redus de epizootii toxice;
- c) este mai mare în cazul în care evaluarea riscului va demonstra că prelevarea săptămînală de probe nu este suficientă.

Evaluarea de risc urmează a fi revizuită periodic, pentru a se evalua riscul de apariție a toxinelor în moluștele bivalve vii din aceste zone.

92. În cazul în care:

- a) ponderea de acumulare a toxinelor este cunoscută pentru un grup de specii ce cresc în aceeași zonă, o specie cu cea mai mare pondere poate fi considerată ca specie-indicator;

b) nivelurile toxinelor în specia-indicator sînt sub limitele reglementate se permite exploatarea tuturor speciilor din grup;

c) nivelurile toxinelor în specia-indicator sînt peste limitele normale, recoltarea altor specii este permisă numai în cazul în care analiza ulterioară a celorlalte specii indică niveluri de toxine mai mici decît aceste limite.

93. La monitorizarea planctonului, probele din coloana de apă trebuie să fie reprezentative și să furnizeze informații referitoare la:

- a) prezența speciei toxice;
- b) evoluția populației.

Dacă se depistează orice schimbări în populația toxică ce pot conduce la acumularea de toxine, frecvența prelevării de probe de moluște urmează a fi majorată sau luate măsuri de închidere a zonelor din motive de precauție, pînă cînd se obțin rezultatele analizei toxinelor.

94. Planurile privind prelevarea de probe pentru verificarea prezenței de contaminanți chimici trebuie să permită depistarea oricărei depășiri a nivelurilor prevăzute de cerințele sanitar-veterinare referitoare la măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și al reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele lor, precum și al reziduurilor de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală.

Secțiunea 3

Decizii în urma efectuării controlului

95. În cazul în care rezultatele prelevării de probe indică faptul că sînt depășite standardele de sănătate pentru moluște sau că poate exista un risc pentru sănătatea oamenilor, Agenția:

a) trebuie să închidă zona de producție respectivă, prevenind recoltarea de moluște bivalve vii; sau

b) poate să reclasifice o zonă de producție într-o clasă inferioară (B sau C), dacă aceasta întrunește criteriile prevăzute pentru clasa respectivă și nu prezintă nici un alt risc pentru sănătatea publică;

c) poate autoriza redeschiderea unei zone de producție anterior închise numai dacă aceasta corespunde cerințelor sanitar-veterinare.

96. Decizia privind închiderea și redeschiderea unei zone de producție din cauza prezenței planctonului sau a nivelurilor excesive de toxine în moluște se ia în baza a cel puțin două rezultate consecutive, sub limitele reglementate, efectuate la interval de cel puțin 48 de ore.

La adoptarea unei astfel de decizii se va ține cont de informațiile privind evoluția fitoplanctonului.

În cazul în care există date concrete privind dinamica toxicității pentru o anumită zonă și cu condiția să fie disponibile date recente privind tendințele de descreștere a toxicității, Agenția poate decide redeschiderea zonei cu rezultate sub limitele reglementate, obținute la o singură prelevare de probe.

Secțiunea 4

Cerințe suplimentare privind controlul

97. Agenția monitorizează zonele de producție clasificate din care a interzis recoltarea de moluște bivalve sau care fac obiectul recoltării în condiții speciale pentru a se asigura că nu sînt plasate pe piață produse dăunătoare sănătății umane.

98. La monitorizarea zonelor de relocare și de producție trebuie să se stabilească un sistem de control ce cuprinde teste de laborator pentru verificarea conformității agenților economici cu cerințele pentru produsul final, la toate etapele de producție, prelucrare și distribuție.

Acest sistem este necesar pentru verificarea, în mod deosebit, a nivelurilor de biotoxine marine și contaminanți pentru ca aceștia să nu depășească limitele de siguranță, iar calitatea microbiologică a moluștelor să nu constituie un risc pentru sănătatea umană.

Secțiunea 5

Înregistrare și schimb de informații

99. Agenția este obligată:

- a) să întocmească, să actualizeze și să facă accesibilă pentru producătorii, culegătorii și agenții

economici din centrele de purificare și de distribuție lista zonelor de producție și de relocare autorizate cu detalii privind localizarea și limitele acestora, precum și clasa în care a fost clasificată zona din care pot fi recoltate moluște bivalve vii, în conformitate cu cerințele prezentei Norme sanitar-veterinare;

b) să informeze imediat părțile interesate aflate sub incidența prezentei Norme sanitar-veterinare, despre orice modificare a localizării, a delimitărilor sau a clasei unei zone de producție sau despre închiderea acesteia, fie temporară sau definitivă;

c) să acționeze prompt în cazul în care controalele prevăzute de prezenta Normă sanitar-veterinară denotă faptul că o zonă de producție trebuie închisă ori reclasificată sau că poate fi redeschisă.

Secțiunea 6

Autocontroalele agenților economici cu activitate în domeniul alimentar

100. Agenții economici sau organizațiile ce îi reprezintă efectuează autocontroale în vederea garantării siguranței produselor de acvacultură din zonele de producție.

În acest caz, Agenția:

va desemna laboratorul care trebuie să efectueze analizele sau, în caz de necesitate, va permite prelevarea probelor și efectuarea analizelor în conformitate cu protocolul convenit între părțile participante la aceste controale.

va ține cont de rezultatele controalelor pe care le-au efectuat agenții economici sau organizațiile ce îi reprezintă la luarea deciziei privind clasificarea, deschiderea sau închiderea zonelor de producție.

Capitolul IX

Controale oficiale privind pectinidele recoltate în afara zonelor de producție clasificate

101. Controalele oficiale ale pectinidelor recoltate în afara zonelor de producție clasificate trebuie efectuate în cadrul vânzării la licitație a peștelui, în centre de distribuție și la întreprinderi de prelucrare în scopul verificării conformității cu standardele de sănătate referitoare la moluștele bivalve vii, prevăzute în Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.435 din 28 mai 2010.

Capitolul X

Controale oficiale asupra producerii și plasării pe piață a produselor din pește și produse din pescuit

Secțiunea 1

Controale oficiale asupra producerii și plasării pe piață a produselor din pește

102. Controalele oficiale asupra producerii și distribuției pe piață a produselor din pescuit trebuie să includă, în mod expres:

- 1) o verificare reglementată a condițiilor de igienă la debarcarea și vânzarea primară;
- 2) inspecții periodice ale vaselor și întreprinderilor terestre, inclusiv ale pavilioanelor pentru licitații și piețelor angro, pentru a se controla, în special:
  - a) după caz, respectarea permanentă a condițiilor de autorizare;
  - b) dacă produsele din pescuit sînt manipulate corect;
  - c) conformitatea cu cerințele de igienă și de temperatură;
  - d) curățenia în cadrul întreprinderilor, inclusiv a vaselor, instalațiilor și echipamentelor acestora, precum și igiena personalului;
  - e) condițiile de depozitare și de transport.

103. Controalele oficiale se supun toate vasele de pescuit, indiferent de pavilionul acestora, ce acostează și descarcă produse din pescuit în portul Republicii Moldova.

104. În cazul necesității autorizării vasului de pescuit sau vasului-congelator ce navighează sub pavilionul Republicii Moldova sau al altui stat, Agenția trebuie să efectueze inspecția în

conformitate cu prevederile Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010.

Secțiunea 2

Controale oficiale ale produselor din pescuit

105. Controalele oficiale ale produselor din pescuit trebuie să includă cel puțin:

- 1) examinări organoleptice, efectuate la toate etapele de producție, prelucrare și distribuție în scopul stabilirii sau verificării conformității cu criteriile de prospețime pentru produsele din pescuit;
- 2) prelevări de probe și testări de laborator pentru determinarea nivelurilor azotului bazic ușor hidrolizabil (TVB-N) și ale azotului trimetilamină (TMA-N) și altor parametri care pot afecta sănătatea umană, în cazul necorespunderii parametrilor de prospețime și în scopul verificării conformității produsului respectiv;
- 3) testări aleatorii pentru verificarea conformității cu nivelurile admisibile stabilite pentru histamină;
- 4) măsuri de monitorizare pentru controlul nivelurilor de reziduuri și contaminanți;
- 5) controale microbiologice, după caz, efectuate în conformitate cu regulile și criteriile sanitar-veterinare;
- 6) testări aleatorii pentru verificarea conformității cu cerințele sanitar- veterinare privind depistarea paraziților;
- 7) verificări în scopul depistării și neadmiterii plasării pe piață a următoarelor produse din pescuit otrăvitoare:
  - a) peștilor otrăvitori din familiile: Tetraodontidae, Molidae, Diodonitidae și Canthigasteridae;
  - b) produselor din pescuit ce conțin biotoxine ca, de exemplu, Ciguatera sau alte toxine periculoase pentru sănătatea oamenilor, cu excepția plasării pe piață a produselor din pescuit provenite din moluște bivalve, echinoderme, tunicate și gasteropode marine, obținute în conformitate cu Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 435 din 28 mai 2010;
  - c) produselor proaspete din pescuit din familia Gempzlidae, în special Ruvettus pretiosus și Lepidocybium flavobrunneum, în formă proaspătă, preparate și prelucrate, cu excepția celor ambalate sau împachetate și etichetate, în mod corespunzător, și conțin informația necesară pentru consumator referitoare la denumirile științifice și denumirile comune ale produselor din pescuit, metodele de preparare și/sau de fierbere, precum și riscul generat de prezența substanțelor care pot provoca tulburări gastrointestinale.

Secțiunea 3

Decizii în baza rezultatelor controalelor

106. Produsele din pescuit sînt declarate improprii pentru consum uman în cazul în care:

- 1) controalele organoleptice, chimice, fizice sau microbiologice, precum și controalele pentru identificarea paraziților demonstrează că produsele în cauză nu corespund cerințelor sanitar-veterinare;
- 2) părțile lor comestibile conțin contaminanți sau reziduuri peste limitele prevăzute de cerințele sanitar-veterinare ori la niveluri la care consumul zilnic calculat ar putea să depășească limita de consum zilnică sau săptămînală acceptabilă pentru oameni;
- 3) acestea provin din:
  - a) pești otrăvitori;
  - b) produse din pescuit ce nu sînt conforme cu cerințele lit.b) pct.166 din prezenta Normă sanitar-veterinară;
  - c) moluște bivalve, echinoderme, tunicate sau gasteropode marine ce conțin biotoxine marine în cantități totale ce depășesc limitele prevăzute în Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.435 din 28 mai 2010;
- 4) Agenția consideră că acestea pot constitui un risc pentru sănătatea publică sau pentru sănătatea animalelor ori sînt improprii pentru consum uman, din orice alt motiv.

Capitolul XI

Inspekția exploatațiilor de producere a laptelui și controlul laptelui și a colostrului la colectare

107. Exploatațiile de producere a laptelui se supun controlului oficial în scopul verificării respectării cerințelor de igienă, care poate implica inspecții și/sau monitorizarea controalelor efectuate de organizații profesionale.

108. Animalele din exploatațiile pentru producerea laptelui se supun controlului oficial în scopul verificării corespunderii cu cerințele față de sănătatea animalelor pentru producerea laptelui, precum și de utilizarea produselor medicinale de uz veterinar.

Acest control poate fi inițiat în baza rezultatelor controalelor sanitar-veterinare efectuate în conformitate cu cerințele sanitar-veterinare ce vizează sănătatea publică sau sănătatea animalelor ori protecția și bunăstarea animalelor.

109. În cazul în care există motive pentru suspectarea nerespectării cerințelor de sănătate animală, urmează să se verifice statutul general de sănătate al animalelor.

110. În cazul constatării nerespectării regulilor de igienă, Agenția trebuie:

1) să verifice sau să impună luarea măsurilor corespunzătoare pentru remedierea neconformității;

2) să monitorizeze controalele oficiale, efectuate în conformitate cu Regulile specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.435 din 28 mai 2010;

3) în cazul în care agentul economic nu remediază neconformitatea cu criteriile referitoare la numărul total de germeni (NTG) și numărul de celule somatice în decurs de 3 luni de la prima notificare a Agenției:

a) să suspende livrarea laptelui crud din exploatația de producere;

b) să impună aplicarea măsurilor necesare privind tratamentul și utilizarea laptelui crud în scopul ocrotirii sănătății publice;

4) să monitorizeze aplicarea măsurilor impuse pînă cînd agentul economic demonstrează că laptele crud obținut este conform cu criteriile stabilite.

[anexa nr.1](#)

[anexa nr.2](#)

[anexa nr.3](#)